

Национален план за превенция на насилието над деца 2012 - 2014 г.

Националният план за превенция на насилието над деца 2012-2014 г. е разработен в рамките на работна група „Превенция на насилието и злоупотребата с деца“, създадена към Националния съвет за закрила на детето с решение от 11 февруари 2010 г. В работната група с широко междуинституционално присъствие, участваха представители на ДАЗД, АСП, МВР, МОМН, МП, МТСП, МЗ, НКБППМН, НКБТХ, НСИ, НОИ и неправителствени организации.

Създаването на Националния план е изцяло в съответствие с препоръките на Комитета по правата на детето, който разглеждайки на 21 май 2008 г. втория периодичен доклад на Р България по приложението на Конвенцията на ООН за правата на детето, препоръча на страната да включи към Националната стратегия за детето 2008-2018 г. *институционални планове за действие*.

Националният план за превенция на насилието над деца е в унисон с изискванията и препоръките на Стратегията на Съвета на Европа за правата на детето (2012-2015 г.), приета на конференцията на Съвета на Европа в Монако на 20-21.11.2011 г., която подкрепи приемането и прилагането от държавите-членки на *интегрирани национални стратегии за закрила на децата от насилие*, налагащи законодателни, политически и институционални реформи и фокусиране върху превенцията.

Националният план за превенция на насилието над деца е в съответствие и с дейностите, заложи в самата Национална стратегия за детето 2008-2018 г., които предвиждат *постигане на по-висока ефективност на работата по сигнали за насилие за деца, въвеждането на процедури и принципи за работа между партньорите от различните институции при работата по случаи, както и въвеждането на стандартизирани методи за събиране на информация*.

Настоящият План за превенция на насилието над деца 2012-2014 г. третира общия проблем за насилието и необходимите мерки за неговото ограничаване, както и общата рамка на превенцията на явлението чрез информиране, съдействие, подпомагане и предоставяне на услуги.

Предвидените оперативни цели в Националния план за превенция на насилието над деца са, както следва:

- Оперативна цел 1: Повишаване на ефективността на мерките за закрила на децата от насилие;
- Оперативна цел 2: Разширяване на достъпа и на видовете услуги за работа с деца в случаи на насилие и рехабилитация на децата и семействата;
- Оперативна цел 3: Повишаване на професионалния капацитет на специалистите, работещи с деца;
- Направление: Превенция на явлението насилие над деца.

Оперативна цел 1: Повишаване на ефективността на мерките за закрила на децата от насилие предвижда извършването на законодателни промени в областта на закрилата на децата от насилие; осигуряване на ефективна и достъпна система за сигнализиране за деца в риск; повишаване на ефективността по прилагането на Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на непридружени деца и деца, жертви на трафик, завръщащи се от чужбина и Координационния механизъм за взаимодействие в случаи на деца, жертви на насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция; както и мониторинг и контрол по спазване на правата на децата, жертви на насилие.

Оперативна цел 2: Разширяване на достъпа до видовете услуги за работа с деца в случай на насилие и рехабилитация на децата и семействата предвижда осигуряване на своевременна подкрепа на деца, жертви на насилие чрез разработване и въвеждане в практиката на методология за работа при различните видове насилие, разработване на минимални стандарти за социална работа в случаи на домашно насилие, въвеждането на диференциран подход при настаняването на деца в Кризисен център и разработване и въвеждане в практиката на методология за работа при различните видове насилие.

Оперативна цел 3: Повишаване на професионалния капацитет на професионалистите, работещи с деца, предвижда укрепване на капацитета на социалните работници от отделите за закрила на детето към Дирекциите „Социално подпомагане” и повишаване на качеството и ефективността на социалната работа; повишаване на капацитета на общопрактикуващите лекари, медицински и немедицински специалисти, специалистите в образователната сфера и правораздавателната система и системата на МВР

Направление: Превенция на явлението насилие над деца, цели повишаване на информираността на обществото по проблемите на насилието над деца чрез организирането и провеждането на конференции, семинари, кръгли маси и медийни кампании по въпросите за насилието над деца, както и въвличането на децата в извън класни дейности с цел превенция на насилието.

Дейностите, предвидени за реализацията на конкретните цели от Националния план се отразяват в Националната програма за закрила на детето, предложена от министъра на труда и социалната политика и председателя на ДАЗД, а отчитането на постигнатите резултати се осъществява в рамките на ежегодните доклади по изпълнението на Националната програма за закрила на детето и годишните доклади за дейността на ДАЗД по отношение на дейностите, предвиждащи ДАЗД като водеща институция.

Оперативна цел 1: Повишаване на ефективността на мерките за закрила на децата от насилие

Цели	Дейности	Водеща институция / партньори / НПО	Срок за изпълнение	Индикатори за изпълнение	Финансови средства
1. Създаване на нова правна рамка за детето	1.1. Приемане на нов Закон за детето. Разработване на предложения за подзаконова уредба, в съответствие с приетия Закон за	МТСП, ДАЗД, АСП, МЗ, МОМН, МП, МВнР, НПО	2012-2014 г.	Внесен от МС в НС проект на Закон за детето. Разработени предложения за нормативни актове.	В рамките на утвърдения бюджет на институциите

	детето				
	1.2. Приемане на нов закон за предучилищното и училищното образование и разработване на подзаконовни нормативни актове	МОМН	2012-2013 г.	Приет закон и подзаконовни нормативни актове	В рамките на утвърдения бюджет на институцията
	1.3. Извършване на законодателни промени във връзка с реализиране на Концепцията за държавна политика в областта правосъдието за детето и Концепция за наказателна политика 2010 – 2014 г.	МП, НПО, УНИЦЕФ	2012-2013 г.	Извършени законодателни промени	В рамките на утвърдения бюджет на институциите
	1.4. Разработване на Национален координационен механизъм за помощ и подкрепа на пострадалите от домашно насилие	МП, МВР, АСП, ДАЗД, НПО	2012-2013 г.	Разработен и апробиран координационен механизъм	В рамките на проект „Изработване на национален координационен механизъм и стандарти за идентификация,

					защита и подкрепа на жени, жертви на домашно насилие”
2. Осигуряване на ефективна и достъпна система за сигнализиране за деца в риск	2.1. Поддържане на функционирането на НТЛД 116 111	ДАЗД, НПО	Постоянен	Телефонна линия с национално покритие	В рамките на утвърдения бюджет на институцията
	2.2. Въвеждане на хармонизиран общоевропейски номер 116 000 за изчезнали деца	МВР, Фондация „Център Надя”	2012-2014 г.	Въведен хармонизиран общоевропейски номер 116 000 за изчезнали деца	Външни донори
	2.3. Поддържане на функционирането на Българска линия за онлайн безопасност 124 123	Асоциация „Родители”	Постоянен	Телефонна линия за онлайн безопасност	Европейска програма „Safer Internet”
	2.4. Създаване на Национален механизъм за ранно предупреждаване на обществеността в случаи на изчезнали и отвлечени деца	МВР, ДАЗД, НПО	2012-2013 г.	Разработен и приложен в практиката механизъм	В рамките на утвърдения бюджет на институцията
	2.5. Създаване на Координационен механизъм за	МОМН	2012-2013 г.	Разработен и приложен в практиката	В рамките на утвърдения бюджет на институцията

	превенция на училищния тормоз			координационен механизъм	
3. Повишаване на ефективността по прилагане на Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на случаи на непридружени деца и деца, жертви на трафик, завръщащи се от чужбина (КМ)	3.1. Извършване на превод от български на английски език на Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на случаи на непридружени деца и деца, жертви на трафик, завръщащи се от чужбина и популяризирането му чрез електронните страници на ДАЗД, МВнР, МВР, НКБТХ	ДАЗД, МВнР, МВР, НКБТХ	2012 г.	Преведен КМ и публикуването му на български и английски език на електронните страници на ДАЗД, МВнР, НКБТХ	В рамките на утвърдения бюджет на институциите
	3.2. Разпространение на КМ сред служителите от дипломатическите и консулските представителства на Р България в чужбина и обучение в прилагането му	МВнР, ДАЗД, МВР, АСП	Постоянен	Брой обучени служители на дипломатически и консулски представителства	В рамките на утвърдения бюджет на институциите

	3.3. Популяризиране на КМ сред социалните служби в чужди държави със съдействието на българските дипломатически и консулски представители в чужбина	МВнР, ДАЗД	Постоянен	Брой обхванати социални служби	В рамките на утвърдения бюджет на институциите
	3.4. Създаване на финансов механизъм за обезпечаване на репатрирането на непридружени деца и деца, жертви на трафик, завръщащи се от чужбина	МВР, МТСП, МВнР, ДАЗД, АСП, НКБТХ	2014 г.	Разработен финансов механизъм	В рамките на утвърдения бюджет на институциите
4. Мониторинг и контрол по спазване на правата на децата, жертви на насилие	4.1. Извършване на планови проверки и проверки по сигнали за спазване правата на децата, жертви на насилие	ДАЗД, Инспекторат на АСП	Постоянен	Брой извършени проверки	В рамките на утвърдения бюджет на институциите
5. Поддържане на база данни за случаи на деца, жертви на насилие	5.1. Актуализиране, обработка и анализиране на база данни за случаи на насилие над деца	ДАЗД	Постоянен	Актуална база данни Подготвени аналитични доклади	В рамките на утвърдения бюджет на институцията
	5.2. Преглед и анализ	ДАЗД, АСП, МВР,	2014 г.	Извършен преглед	В рамките на

	на потребностите и хармонизиране на индикаторите между институциите за набиране на информация за насилието над деца	НСИ, ЦКБППМН, ВКП, ВКС		и анализ, направено предложение, въвеждане на единни индикатори	утвърдения бюджет на институциите
6. Мониторинг и оценка на прилагането на координационните механизми за взаимодействие	6.1. Мониторинг по прилагане на Координационния механизъм за взаимодействие при случаи на деца, жертви на насилие и за взаимодействие при кризисна ситуация	ДАЗД, АСП, МВР, общини	2012-2014 г.	Ежегодни доклади	В рамките на утвърдения бюджет на институциите
	6.2. Мониторинг по прилагането на Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на случаи на непридружени деца и деца, жертви на трафик завръщащи се от чужбина	ДАЗД, МВР, НКБТХ	2012-2014 г.	Ежегоден отчет чрез доклада по изпълнение на НПЗД, годишен доклад за дейността на ДАЗД, ежегоден доклад за реализиране на дейностите по Националната програма за предотвратяване и противодействие	В рамките на утвърдения бюджет на институциите

				на трафика на хора и закрила на жертвите	
	6.3. Мониторинг на работата на НТЛД 116 111	ДАЗД, АСП, НПО	Постоянен	Ежегодни доклади	В рамките на утвърдения бюджет на институцията

Оперативна цел 2: Разширяване на достъпа и видовете услуги за работа с деца в случаи на насилие и рехабилитация на децата и семействата

Цели	Дейности	Водеща институция / партньори / НПО	Срок за изпълнение	Индикатори за изпълнение	Финансови средства
1. Осигуряване на своевременна подкрепа на деца, жертви на насилие	1.1. Въвеждане на диференциран подход при настаняването на децата в Кризисен център	АСП, ДАЗД, НПО, общини	2012 г. 2014 г.	Методика за предоставяне на услугата „Кризисен център” Въвеждане в практиката	Бюджет на АСП Републиканския бюджет
	1.2. Разработване и въвеждане в практиката на методология за работа при различните видове насилие	АСП, МТСП, ДАЗД, НПО, ЦКБППМН	2013-2014 г.	Въведена в практиката методология	В рамките на утвърдения бюджет на институциите

	1.3. Разработване на минимални стандарти за социална работа при случаи на домашно насилие	Фондация „Асоциация Анимус”	2012 – 2013 г.	Разработени стандарти	По проект „Изработване на национален координационен механизъм и стандарти за идентификация, защита и подкрепа на жени, жертви на домашно насилие”
	1.4. Анализ на причините за повишаване на случаите на насилие над деца, настанени в семействата на близки и роднини и приемни семейства	ДАЗД, АСП, НПО, доставчици на социални услуги	2012 г.	Изготвен анализ	В рамките на утвърдения бюджет на институциите
	1.5. Работа с приемни семейства с цел превенция на насилието в семейна среда	АСП	2013 г.	Брой обхванати приемни семейства	В рамките на проект „И аз имам семейство”
	1.6. Анализ на услугите за деца, жертви на насилие, които се предоставят на местно ниво	АСП, ДАЗД, общини	2012 г.	Извършен преглед и подготвени 28 документа за действащите услуги	В рамките на проект „Развитие на системата за планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище”
	1.7. Поддържане на функционирането на	МОМН	2012 г.	Брой обхванати училища, брой	В рамките на утвърдения бюджет

	Национална мобилна група за психологическа подкрепа			обхванати ученици	на институцията
--	---	--	--	-------------------	-----------------

Оперативна цел 3: Повишаване на професионалния капацитет на професионалистите, работещи с деца

Цели	Дейности	Водеща институция / партньори / НПО	Срок за изпълнение	Индикатори за изпълнение	Финансови средства
1. Укрепване на капацитета на социалните работници и повишаване качеството и ефективността на социалната работа	1.1. Провеждане на обучения на социалните работници, насочени към повишаване на професионалните умения за работа с деца, жертви на насилие	АСП	2012-2014 г.	Брой социални работници, включени в обученията	По проект „Укрепване на капацитета на АСП за повишаване качеството и ефективността на социалната работа”
	1.2. Провеждане на обучения на социални работници, директори на училища с цел повишаване на чувствителността към детското поведение, подкрепа при разбирането на поведението на деца	Фондация „Асоциация Анимус” Институт по социални дейности и практики	2012-2013 г.	Брой проведени обучения Брой обхванати професионалисти	В рамките на проект „Обединяване на усилията за по-добра превенция на злоупотребата и negliжирането на децата в четири държави – членки на ЕС” В рамките на проект „Право на децата жертви на

	с травматичен опит от насилие				психологическа помощ и щадящи правни процедури” програма „Основни права и гражданство” на ЕК и проект „Чуй детето”
2. Повишаване на капацитета на специалистите, работещи с деца, общопрактикуващите лекари и медицинските специалисти	2.1. Разработване на програма за следдипломно обучение, насочена към превенция на насилието	МЗ	2012 г.	Разработена програма за обучение	В рамките на утвърдения бюджет на институцията
	2.2. Пилотно провеждане на 3 обучителни модула за повишаване на квалификацията на специалистите, работещи с деца в системата на здравеопазването	МЗ	2013 г.	Брой обхванати специалисти	В рамките на утвърдения бюджет на институцията
	2.3. Разпространение на национално ниво на пилотно проведената обучителна програма за следдипломно обучение, насочена към превенция на	МЗ	2014 г.	Брой специалисти, които се обучават по програмата	Републикански бюджет

	насилието				
3. Повишаване на професионалния капацитет на специалистите в образователната сфера	3.1. Обучение на учители, педагогически съветници и психолози, включващи модул, насочен към превенция на насилието в училищна среда	МОМН Асоциация „Родители” Фондация „Джендър образование, изследвания и технологии”	2012-2014 г.	Брой специалисти, включени в обучението	По проект „Квалификация на учители” Мярка „Без свободен час” По проект „Центрове за свободно учене в подкрепа на училищата”
	3.2. Обучения на педагогически съветници и психолози за работа с деца, жертви на насилие или в риск от насилие	МОМН	2012-2014 г.	Брой професионалисти, включени в обучението	В рамките на утвърдения бюджет на институцията
	3.3. Провеждане на обучения на служители на МВР за работа с децата в училище	МВР, МОМН	2012-2014 г.	Брой проведени обучения, брой служители, включени в обучението	По проект „Превенция на детската престъпност”
	3.4. Провеждане на обучения на инспекторите от Детска педагогическа стая	Академия на МВР	Постоянен	Брой служители, включени в обучението	В рамките на утвърдения бюджет на институцията

	3.5. Провеждане на обучения на учители за работа с ученици по отношение на онлайн безопасността	Асоциация „Родители”	2012-2014 г.	Брой учители, включени в обученията	Европейска програма „Safer Internet”
	3.6. Провеждане на обучение за педагогическия персонал на детски градини и ясли за работа с родители и деца по превенция на насилието	Институт по социални дейности и практики	2012 г.	Брой служители, включени в обученията	В рамките на проект „Дом без насилие за всяко дете” по програма „Дафне” на ЕК
4. Повишаване на професионалния капацитет на специалистите в правораздавателната система и системата на МВР	4.1. Провеждане на обучения за съдии, прокурори и разследващи полицаи за специфики в поведението на детето жертва на насилие	НИП Институт по социални дейности и практики Академия на МВР	2012 г.	Брой проведени обучения, брой професионалисти, включени в обученията; Въвеждане на курс в Академията на МВР	Бюджет на НИП Проект „Чуй детето” II
	4.2. Провеждане на обучения „Права на пострадалото дете в българския Наказателен кодекс – необходими промени” и „Съдебна психология. Разпит	НИП	2012 г.	Брой проведени обучения, брой, обучени професионалисти	В рамките на утвърдения бюджет на институцията

	на непълнолетни”				
--	------------------	--	--	--	--

Направление: Превенция на явлението насилие над деца

Цели	Дейности	Водеща институция / партньори / НПО	Срок за изпълнение	Индикатори за изпълнение	Финансови средства
1. Повишаване на информираността на обществото по проблемите на насилието над деца	1.1. Разпространение на информация за инициативи, добри практики относно превенция на насилието чрез електронната страница на ДАЗД	ДАЗД, ЦКБППМН	2012-2014 г.	Брой публикации	В рамките на утвърдения бюджет на институцията
	1.2. Провеждане на кръгла маса по проблемите на домашното насилие	Фондация „Асоциация Анимус”	2012-2013 г.	Проведена кръгла маса	По проект „Изработване на национален координационен механизъм и стандарти за идентификация, защита и подкрепа на жени, жертви на домашно насилие”
	1.3. Създаване на интерактивен уеб сайт за деца,	Фондация „Асоциация Анимус”	2012-2013 г.	Създаден интерактивен уеб сайт	В рамките на проект „Взаимодействие – гласа на децата в

	родители и професионалисти за обмен на информация за малтретирането и negliжирането на децата				повишаване на информираността за безопасно използване на новите технологии”
	1.4. Провеждане на конференция и медийна кампания за повишаване на информираността и чувствителността на обществото за негативните последици от телесното наказание като възпитателна мярка, разработване на интернет платформа в подкрепа на позитивното родителство.	Институт по социални дейности и практики	2012 г.	Проведена медийна кампания Брой убликации Проведени конференции Изготвено омнибус изследване Изработени интернет платформа и интернет сайт	В рамките на проект „Дом без насилие за всяко дете” по програма „Дафне” на ЕК
	1.5. Провеждане на медийна кампания с цел повишаване на чувствителността на	Институт по социални дейности и практики, ДАЗД – НТЛД	2012 г.	Проведена медийна кампания	В рамките на проект „Детство без насилие”, финансиран от Фондация ОУК и

	обществото към проблема за сексуалното насилие над деца и информиране за начините за ефективна помощ за децата, жертви на насилие	116 111			проект „Право на децата жертви на психологическа помощ и щадящи правни процедури” на Програма „Основни права и гражданство” на ЕК и проект „Чуй детето” II
	1.6. Повишаване на родителските умения при възпитание на деца от 0 до 6 години	Институт по социални дейности и практики	2012 г.	Брой родители, включени в обученията	В рамките на проект „Дом без насилие за всяко дете” по програма Дафне на ЕК
	1.7. Провеждане на информационна кампания в столични училища с цел предоставяне на организациите и институциите, които работят по проблема онлайн безопасност	ДАЗД, МВР, РИО, НПО	2012 г.	Брой обхванати училища, брой обхванати ученици	В рамките на утвърдения бюджет на институциите
	1.8. Провеждане на обучения на ученици за онлайн безопасност	Асоциация „Родители”	2012-2014 г.	Брой проведени обучения, брой ученици, преминали обученията	Европейска програма „Safer Internet”
2. Повишаване на	2.1. Изграждане на	ДАЗД, НПО, НКБТХ	2012-2014 г.	Брой обучени	В рамките на

знанията и уменията на учениците за справяне с рискови ситуации от тяхното ежедневие	мрежа от младежи-обучители, които провеждат обучения на местно ниво по метода „връстници обучават връстници” с цел превенция на агресията (чрез Съвета на децата)			ученици, брой проведени обучения, брой обхванати ученици на местно ниво	утвърдения бюджет на институцията
	2.2. Реализиране на национална програма „Работа на полицията в училищата”	МВР	2012-2014 г.	Брой обхванати ученици	В рамките на утвърдения бюджет на институцията
3. Повишаване на социалните и гражданските умения на учениците	3.1. Провеждане на семинари с деца с цел разбиране на преживяванията на децата, преживели насилие и развитие на емпатията	Фондация „Асоциация Анимус” Асоциация „Родители” МОМН, общини	2012 г.	Брой деца, включени в семинарите	По проекти „Обединяване на усилията за по-добра превенция на злоупотребата и negliжирането на деца в четири държави членки на ЕС” Мярка „Без свободен час” По проект „Центрове за свободно учене в подкрепа на училищата”
	3.2. Включване на учениците в	МОМН, НКБТХ	2012-2014 г.	Брой ученици, включени в	В рамките на проект „Училището,

	извънкласни дейности с цел превенция на насилието			извънкласни дейности	привлекателна територия за младите хора”
	3.3.Провеждане на кампания „Участвам и променям”, посветена на социалните и граждански компетентности на децата	МОМН	2012 г.	Брой училища, включени в кампанията	В рамките на утвърдения бюджет на институцията и програмно финансиране